

Ställningstaganden inom arbetet med förslag
till ny översiktsplan

17

2017KS1014

Kommunstyrelsen

Datum
2024-04-19

Diarienummer
2017KS1014 011

Ställningstaganden inom arbetet med förslag till ny översiktsplan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner *Ställningstaganden - Arbete med förslag till ny översiktsplan* som underlag till fortsatt arbete med ny översiktsplan för Härryda kommun.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till ny översiktsplan var ute på samråd januari-mars 2023. Inkomna yttranden samt pågående arbete med framtagande av granskningshandling har föranlett behov av dialog med kommunstyrelsen kring rimlig utvecklingstakt samt avvägningar mellan bevarande och utveckling. Politisk förankring är viktig för att driva processen framåt och för att förslaget till ny översiktsplan blir väl underbyggt. Översiktsplanen ska vara ett stöd i det dagliga arbetet i kommunen och hos andra myndigheter. Väl motiverade och tydliga ställningstaganden om lämplig mark- och vattenanvändning är av väsentlig betydelse för hur mycket vägledning översiktsplanen ger för efterföljande planering, lov- och tillståndsprövning samt i den regionala och statliga planeringen.

Kommunstyrelsen behöver fatta beslut om ställningstaganden som underlag till färdigställandet av samrådsredogörelse och det fortsatta arbetet med förslag till ny översiktsplan. Förvaltningen har tagit fram förslag på femton ställningstaganden vilka redovisas i bilaga *Ställningstaganden - Arbete med förslag till ny översiktsplan*: 1. Tidshorisont, 2. Riksintresse för framtida kommunikationsanläggning, 3. Riksintresse för kommunikationer, väg, 4. Riksintresse för kommunikationer, luftfart, 5. Riksintresse för naturvård och friluftsliv, 6. Riksintresse för Natura 2000, 7. Riksintresse för kulturmiljövård, 8. Riksintresse för vattenförsörjning, 9. Jordbruksmark, 10. Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS, 11. Strandskydd, 12. Oexploaterad mark, växt- och djurliv, 13. Landvetter Södra, 14. Vägkopplingar, 15. Kombiterminal.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 19 april 2024
- Ställningstaganden - Arbete med förslag till ny översiktsplan daterad 12 april 2024

Ärendet

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Den ska spegla den politiska majoritetens uppfattning och beslutas av kommunfullmäktige. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. I samband med budget/plan 2018–2022, som antogs av kommunfullmäktige den 13 november 2017 § 193, fick förvaltningen i uppdrag att förbereda för en uppstart av arbete med ny översiktsplan i början av 2019.

Kommunstyrelsen tillsatta *Utskott för arbete med ny översiktsplan* fungerade som styrgrupp för framtagande av samrådsförslag till ny översiktsplan. Utskottet hade uppdrag fram till och med den 31 december 2022. Kommunstyrelsen har därefter återtagit rollen som styrgrupp för arbetet med framtagande av ny översiktsplan.

Ett förslag till ny översiktsplan togs fram och den 24 november 2022 § 411 beslutade kommunstyrelsen att genomföra samråd om *Översiktsplan Härryda kommun* och *Miljökonsekvensbeskrivning Härryda kommun*. Ett förslag till ny översiktsplan var ute på samråd under perioden 16 januari till 17 mars 2023.

Efter avslutat samråd arbetar förvaltningen med att sammanställa och bemöta inkomna yttranden från samrådet i en samrådsredogörelse samt tar fram handlingar till ett granskningsförslag. Inkomna yttranden i samrådet har föranlett att kommunstyrelsen i sin roll som styrgrupp behöver fatta beslut om ställningstaganden som underlag till färdigställandet av samrådsredogörelse och det fortsatta arbetet med förslag till ny översiktsplan.

Ställningstaganden

Översiktsplanen har en central roll i kommunens arbete att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. En översiktsplan ska ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grundragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Översiktsplanen ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Den översiktliga planeringen är en pågående process. Nya frågor väcks och förutsättningar ändras. För att översiktsplanen ska fylla sin funktion som ett strategiskt politiskt dokument ska den spegla aktuella politiska ställningstaganden om vilken användning av marken som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning av marken, vattnet och den fysiska miljön. En viktig uppgift med översiktsplanen är att ta upp och beskriva de viktigaste intressekonflikterna och hur kommunen tar ställning till eventuella konflikter dem emellan. Planen ska ange vilka ställningstagande som är viktiga att beakta för att säkra en hållbar tillväxt i

kommunen. Översiktsplanen ska kunna förstås och användas av många olika aktörer, både av professionella användare och av privatpersoner. Kommunens ställningstaganden ska tydligt framgå av planen för att underlätta tillämpningen av planen och öka förståelsen för kommunens bedömningar.

I bilaga *Ställningstaganden - Arbeta med förslag till ny översiktsplan* till detta beslut redovisas följande femton ställningstaganden:

1. Tidshorisont
2. Riksintresse för framtida kommunikationsanläggning
3. Riksintresse för kommunikationer, väg
4. Riksintresse för kommunikationer, luftfart
5. Riksintresse för naturvård och friluftsliv
6. Riksintresse för Natura 2000
7. Riksintresse för kulturmiljövård
8. Riksintresse för vattenförsörjning
9. Jordbruksmark
10. Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS
11. Strandskydd
12. Oexploaterad mark, växt- och djurliv
13. Landvetter Södra
14. Vägkopplingar
15. Kombiterminal

Förvaltningens bedömning

Inkomna yttranden i samrådet har givit anledning till att kommunen behöver tydliggöra ställningstaganden i det fortsatta arbetet med förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ska vara ett stöd i det dagliga arbetet i kommunen och hos andra myndigheter. Förvaltningen bedömer att väl motiverade och tydliga ställningstaganden om lämplig mark- och vattenanvändning är av väsentlig betydelse för hur mycket vägledning översiktsplanen ger för efterföljande planering, lov- och tillståndsprövning. Kommunens ställningstaganden är även av vikt för att vägas in i den regionala och statliga planeringen. Förvaltningen har tagit fram förslag på ställningstaganden till beslut, vilka framgår i bilaga till denna tjänsteskrivelse.

Louise Skålberg
Samhällsbyggnadschef

Åsa Lindborg
Plan- och exploateringschef

Ställningstaganden

Arbete med förslag till ny översiktsplan

Innehåll

Ställningstaganden	3
1. Tidshorisont	4
2. Riksintresse för framtida kommunikationsanläggning.....	4
3. Riksintresse för kommunikationer, väg	6
4. Riksintresse för kommunikationer, luftfart	6
5. Riksintresse för naturvård och friluftsliv.....	7
6. Riksintresse för Natura 2000	8
7. Riksintresse för kulturmiljövård.....	9
8. Riksintresse för vattenförsörjning	10
9. Jordbruksmark	10
10. Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS.....	11
11. Strandskydd	11
12. Oexploaterad mark, växt- och djurliv	12
13. Landvetter Södra.....	13
14. Väggkopplingar	13
15. Kombiterminal	14

Ställningstaganden

Förvaltningen har tagit fram förslag på ställningstaganden som underlag till styrgruppen, vilka framgår i denna handling som utgör bilaga till tjänsteskrivelse *Ställningstaganden inom arbetet med ny översiktsplan* daterad 2024-04-09.

Inkomna yttranden i samrådet samt pågående arbete med framtagande av granskningshandling har föranlett att den politiska styrgruppen behöver fatta beslut om ställningstaganden som underlag till det fortsatta arbetet med förslag till ny översiktsplan.

Beslut om ställningstaganden av styrgruppen är viktigt för att driva processen framåt och för att förslaget till ny översiktsplan ska blir väl underbyggt och förankrat.

Samrådsförslag till ny översiktsplan utgör underlag till beskrivning och ställningstaganden i detta dokument. [Översiktsplan Härryda kommun \(harryda.se\)](https://www.harryda.se)

1. Tidshorisont

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön (PBL 3 kap. 2 § (2010:900)). För att översiktsplanen ska utgöra ett välfungerande styrdokument över tid bör tidshorisonten vara väl tilltagen. Det är också viktigt att tidshorisonten som planen anger skapar förutsättningar för en hållbar tillväxt i kommun och region. Om tidshorisonten inte är tillräckligt lång ger den inte utrymme för att tidsmässigt hinna genomföra/utföra erforderliga prövningar och åtgärder med mera för att kunna förverkliga och bygga ut på ett för samhället hållbart sätt i enlighet med översiktsplanens intentioner. En kort tidshorisont kan bland annat medföra stora ekonomiska konsekvenser, haltande utveckling av samhällsservice, brister i hälsa och säkerhet samt kapacitetsproblem för erforderlig infrastruktur.

I samrådsförslag till ny översiktsplan anges en tidshorisont på 10 år, fram till år 2032. Flertalet samrådsparter, däribland Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Göteborgsregionen, påtalar i sina samrådsyttranden att översiktsplanens föreslagna utveckling i förhållande till dess tidshorisont överstiger regionala prognoser och mål mer än väl. Trafikverket nämner i sitt samrådsyttrande att större infrastrukturåtgärder och investeringar som intentionerna i översiktsplanen redovisar förutsätter att åtgärderna finns upptagna i nationell och regional plan. Nu gällande nationella transportplan gäller för åren 2022–2033. Åtgärder som samrådsförslaget till ny översiktsplan alstrar inom sin tidshorisont inryms därmed inte i gällande nationella transportplan med samma tidshorisont.

Ställningstagande

Härryda kommun ska i granskningshandling för förslag till ny översiktsplan använda sig av tidshorisonten 2055 för att göra planen mer robust och möjliggöra en hållbar utveckling i enlighet med översiktsplanens intentioner. I vissa fall sträcker sig planens tidshorisont även längre än så för att ha en handlingsfrihet även för förändringar på mycket lång sikt.

2. Riksintresse för framtida kommunikationsanläggning

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslår kommunen utveckling inom och i närheten av område av riksintresse för framtida kommunikationsanläggning samt inom och i närheten av Härryda kommuns prioriterade järnvägskorridor, av riksintresse år 2011. I mark- och vattenanvändningskartan redovisas även kommunens förordade stationslägen i

Mölnlycke, Landvetter Södra och Göteborg-Landvetter flygplats. I Trafikverkets dåvarande utredning för ny järnväg Göteborg-Borås föreslogs endast ett stationsläge inom Härryda kommun, Göteborg-Landvetter flygplats. Detta innebär motstående intressen som behöver hanteras i granskningshandlingen.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser i sitt samrådsyttrande att det finns risk för konflikt mellan kommunens föreslagna utveckling och riksintresse för framtida kommunikationsanläggning. Länsstyrelsen anger i samrådsyttrande att kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver formulera generella riktlinjer kring hur utveckling oavsett korridor bör planeras. Både Länsstyrelsen och Trafikverket anser att kommunen bör invänta regeringens beslut.

I december 2022 beslutade Regeringen att avbryta arbetet med projektet nya stambanor för höghastighetståg. Genom samma beslut pausades arbetet med projektet Göteborg–Borås, del av nya stambanor, i avvaktan på regeringens beslut om fortsatt planering för sträckan. Den 26 oktober 2023 beslutade Regeringen om nytt uppdrag till Trafikverket, att återstarta planlägningsarbetet för åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås med den nya inriktningen att järnvägen ska byggas ut i stråket för att förbättra arbetspendling i regionen och förbättra anslutningen till Landvetter flygplats.

Regeringens utgångspunkt är att hela Sverige ska fungera. Möjligheten att skapa sig ett gott liv, kunna driva företag och i trygghet kunna bilda familj bör finnas oavsett var man bor. Villkoren för att leva, bo och verka i hela landet behöver förbättras. Den statliga transportinfrastrukturen bidrar till detta. Regeringen vill underlätta för arbetspendling och godstrafik för att stärka jobb och tillväxt och främja Sveriges konkurrenskraft. Detta stärker jobb och tillväxt i hela landet. Regeringen anser att aktuellt stråk är viktigt och ser att mer regional nytta går att uppnå utan höghastighetsstandard eftersom förutsättningarna för arbets- och studiependling då ökar.

Regeringens utgångspunkt ligger i linje med kommunens vision om att kunna bo, leva och verka i hela kommunen. Med flera stationslägen och möjlighet till pendeltåg utmed det nya järnvägsstråket lägger det grunden till ett mer hållbart resande.

Ställningstagande

Härryda kommun ställer sig fortsatt inte bakom något av de korridoralternativ som utgör riksintresse för framtida kommunikationsanläggning.

Kommunen förordar fortsatt korridoralternativ av riksintresse år 2011 med stationer i Mölnlycke och Göteborg-Landvetter flygplats, samt att en framtida station i Landvetter Södra inte ska omöjliggöras.

Inför granskning av översiktsplanen tydliggörs hur utveckling oavsett korridor bör planeras samt den geografiska avgränsningen på olika utvecklings- och utredningsområden ses över.

3. Riksintresse för kommunikationer, väg

Väg 40 som är av riksintresse för kommunikationer har enligt Trafikverkets prognoser konstaterats ha och förväntas få kapacitetsbrist både i trafikmot och längs sträckor. Föreslagna utrednings- och utvecklingsområden i mark- och vattenanvändningskartan medför risk för påtaglig skada på riksintresset till följd av tillkommande trafik som innebär ytterligare kapacitetsbrist. Konsekvenser av kommunens utveckling och dess påverkan på riksintresset analyserades i en trafikprognos 2022. Mark- och vattenanvändningskartan har förändrats sedan dess och föreslås förändras ytterligare inför granskning av översiktsplanen. Av analysen framgår därmed inte vilka konsekvenser förslag till ny översiktsplanen för med sig på väg 40. I Länsstyrelsens och Trafikverkets samrådsyttranden efterfrågas utredningar för bebyggelseutvecklingens påverkan på mobilitet och statens infrastruktur i ett helhetsperspektiv.

Ställningstagande

Utifrån rådande osäkerheter gör kommunen inte någon konsekvensbedömning av mark- och vattenanvändningens påverkan på riksintresse, väg, inför granskningshandlingen. Frågan bör istället hanteras inför antagande av översiktsplanen alternativt när en korridor för ny järnväg är fastslagen.

4. Riksintresse för kommunikationer, luftfart

Göteborg-Landvetter flygplats ligger centralt placerad i Härryda kommun och är av riksintresse för kommunikationer - luftfart. Riksintresset omfattar både mark och luftrum. Det luftanknutna intresset breder ut sig långt utanför flygplatsen. Både kommunalt, regionalt, nationellt och internationellt utgör flygplatsen en stor resurs och tillgång som en kommunikationslänk, knutpunkt och arbetsgivare för såväl civil som militär luftfart. Med det försämrade säkerhetsläget och Sveriges medlemskap i Nato får flygplatsen en än viktigare betydelse.

Influensområdena tillhörande riksintresse för kommunikationer, luftfart, innebär begränsningar för kommunens utvecklingsmöjligheter. I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslås utrednings- och utvecklingsområden inom influensområden med hänsyn till flyghinder, flygbuller och elektromagnetisk störning. Även utveckling inom övrig föreslagen mark- och vattenanvändning möjliggörs, vilket kan begränsas av riksintresset. Det utgör motstående intressen.

Ställningstagande

Riksintresse för kommunikation, luftfart - Göteborg-Landvetter flygplats utgör en värdefull resurs och tillgång för Härryda kommun, men även för regionen, nationellt och internationellt. Kommunen ska ha en restriktiv hållning till mark- och vattenanvändning som riskerar att medföra risk för påtaglig skada på riksintresset samt dess influensområden.

Luftfartsverket, Försvarsmakten och Swedavia AB ska samrådas och tillstånd sökas i samband med prövning av åtgärder som riskerar att påverka riksintresset negativt. Om det finns risk för påtaglig skada behöver kommunen redogöra för hur detta kan undvikas.

Geografisk utbredning av utvecklings- samt utredningsområden ses över inför granskning.

I kommande översyn av riksintresseprecisering, där storleken på influensområdet ses över, anser Härryda kommun att Trafikverket bör beakta både flygets samt kommunens intressen av utvecklingsmöjligheter.

5. Riksintresse för naturvård och friluftsliv

I samrådsförslag till ny översiktsplan saknas redogörelse för vilken påverkan översiktsplanen ger på respektive riksintresseområde för naturvård och friluftsliv samt hur kommunen ska tillgodose riksintressena. Det går inte att utesluta att genomförandet av översiktsplanen kan innebära risk för påtaglig skada.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har noterat ett antal områden i samrådsförslag till ny översiktsplan som riskerar att ge negativ påverkan eller påtaglig skada på riksintresse för naturvård och/eller friluftsliv. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver tydliggöra hur kommunen ska tillgodose riksintressena i förslaget till översiktsplan. Påverkan på riksintresse för naturvård och friluftsliv måste beskrivas separat.

Ställningstagande

Härryda kommun är generellt restriktiv till förändrad mark- och vattenanvändning inom och i direkt anslutning till områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till riksintresse för naturvård och friluftsliv. Eventuella avsteg från denna princip ska motiveras.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på riksintresset och dess värden. Dispenser och tillstånd för åtgärder inom områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv ska sökas.

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling i mark- och vattenanvändningskartan som ligger inom och i direkt anslutning till områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv ses över inför granskning av översiktsplanen i syfte att begränsa påtaglig skada på riksintresset.

Härryda kommun ska i granskningshandling för förslag till ny översiktsplan beskriva riksintresse för naturvård och friluftsliv separat.

6. Riksintresse för Natura 2000

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslår kommunen utveckling som kan komma att medföra konsekvenser på Natura 2000-områden och Natura 2000-arter. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver förtydliga att Natura 2000-områden och Natura 2000-arter även kan påverkas av åtgärder som sker utanför området och att det är viktigt att undvika påverkan på dessa områden och arter för åtgärder som sker både i och i anslutning till Natura 2000-områden och områden där Natura 2000-arter finns utpekade. Mölndalsån är ett område som i sig själv inte är utpekade som ett Natura 2000-område men där Natura 2000-arter finns utpekade.

Länsstyrelsen anser att det även bör framgå i översiktsplanen att detaljplanering i eller i anslutning till Natura 2000-områden ställer stora krav på utredningar som till exempel fördjupad artutredning, och att utgångsläget bör vara att en sådan planering kan antas innebära betydande miljöpåverkan (BMP).

Ställningstagande

Härryda kommun är restriktiv till förändrad mark- och vattenanvändning inom och i närheten till områden som utgör riksintresse för Natura 2000 samt områden

där Natura 2000-arter finns utpekade. Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till sådana områden. Eventuella avsteg från denna princip ska motiveras.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till Natura 2000-områden och/eller områden där Natura 2000-arter finns utpekade ska nödvändiga utredningar, som till exempel fördjupad artutredning, tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på Natura 2000-området och/eller Natura 2000-arter. Det krävs tillstånd/dispens för att genomföra åtgärder inom och i närheten av Natura 2000-områden. Utgångsläget ska vara att planering och/eller prövning i eller i anslutning till Natura 2000-områden och/eller områden där Natura 2000-arter finns utpekade kan antas innebära en betydande miljöpåverkan (BMP).

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling i mark- och vattenanvändningskartan som ligger inom och i direkt anslutning till Natura 2000-områden samt områden där Natura 2000-arter finns utpekade ses över inför granskning av översiktsplanen i syfte att begränsa påtaglig skada på riksintresset.

7. Riksintresse för kulturmiljövård

Samrådsförslag till ny översiktsplan saknar tillräcklig redogörelse för riksintresseområden för kulturmiljövården och hur dessa kan tillgodoses.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver beskriva om det finns risk för påtaglig skada på riksintressets värden, och motivera varför. Om det finns risk för påtaglig skada behöver kommunen redogöra för hur detta kan undvikas.

Ställningstagande

Härryda kommun är generellt restriktiv till förändrad mark- och vattenanvändning inom och i direkt anslutning till områden av riksintresse för kulturmiljövård.

Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till riksintresse för kulturmiljövård. Eventuella avsteg från denna princip ska motiveras.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till områden av riksintresse för kulturmiljövård ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på riksintresset och dess värden. Dispenser och tillstånd för åtgärder inom områden av riksintresse för kulturmiljövård ska sökas.

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling i mark- och vattenanvändningskartan som ligger inom och i direkt anslutning till områden av

riksintresse för kulturmiljövård ses över inför granskning av översiktsplanen i syfte att begränsa påtaglig skada på riksintresset.

8. Riksintresse för vattenförsörjning

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslår kommunen utveckling inom och i närheten av område av riksintresse för vattenförsörjning, vilket är av riksintresse för Göteborgs Stads dricksvattenanläggningar. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver beskriva om riksintresset tillgodoses eller inte.

Ställningstagande

Härryda kommun är generellt restriktiv till förändrad mark- och vattenanvändning inom och i direkt anslutning till område av riksintresse för vattenförsörjning. Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till riksintresse för vattenförsörjning. Eventuella avsteg från denna princip ska motiveras.

Vid planering och prövningar i eller i anslutning till område av riksintresse för vattenförsörjning ska nödvändiga utredningar tas fram för att klarlägga åtgärdernas påverkan på riksintresset och dess värden. Dispenser och tillstånd för åtgärder inom område av riksintresse för vattenförsörjning ska sökas.

Geografisk utbredning av föreslagen utveckling i mark- och vattenanvändningskartan som ligger inom och i direkt anslutning till område av riksintresse för vattenförsörjning ses över inför granskning av översiktsplanen i syfte att begränsa påtaglig skada på riksintresset.

9. Jordbruksmark

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslås ett antal utrednings- och utvecklingsområden på jordbruksmark. Samrådsförslaget möjliggör även viss utveckling på landsbygden för att den ska fortsätta att vara levande. Denna redovisning innebär motstående intressen. Kommunen behöver ta ställning till vilket intresse som har företräde.

I det kommunala planeringsunderlaget *Utredning av jordbruksmark, Härryda kommun 2020* anges att ”Kommunen måste, vid planering på jordbruksmark [...] kunna visa på att behovet av ny exploatering inte kan lösas på annan mark. En lokaliseringsutredning ska göras, som ska ingå i dokumentationen för

översiktsplaner, detaljplaner, bygglov och förhandsbesked.” Härryda kommun har inte tagit fram någon lokaliseringsutredning. Länsstyrelsen i Västra Götalands län rekommenderar i sitt samrådsyttrande att en utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken görs.

Ställningstagande

Härryda kommun ska ta fram en lokaliseringsutredning för bedömning om jordbruksmarken är brukningsvärd som bilaga till granskningsförslag till ny översiktsplan. Lokaliseringsutredningen ska kunna utgöra underlag för efterföljande prövningar.

Härryda kommun ska generellt ha en restriktiv hållning till ändrad markanvändning på jordbruksmark, med undantag för de områden som är utpekade för ändrad markanvändning i mark- och vattenanvändningskartan.

10. Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS

I samrådsförslag till ny översiktsplan anges att det inte finns områden inom kommunen som bedöms vara LIS-områden. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att kommunen enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL behöver motivera ställningstagandet.

Det är möjligt att använda LIS som särskilt skäl även om kommunen inte pekat ut särskilda områden. Kommunen behöver förtydliga huruvida vi anser att det finns eller inte finns landsbygdsområden inom kommunen.

Ställningstagande

Härryda kommun bedömer att det inte finns några landsbygdsområden inom kommunen och pekar fortsatt inte ut några områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i förslag till ny översiktsplan. Motivet till denna bedömning är att Härryda kommun ligger inom storstadsområde i Göteborgsregionen där det generellt råder en hög efterfrågan på exploaterbar mark.

11. Strandskydd

Inom Härryda kommun gäller ett differentierat strandskydd som omfattar många av kommunens vattendrag och sjöar. I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslås ett antal utrednings- och utvecklingsområden inom område som omfattas av strandskydd. Denna redovisning innebär motstående intressen. Länsstyrelsen i Västra Götalands län anger i samrådsyttrande att

kommunen, enligt ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL, behöver ta ställning till huruvida det allmänna intresset av exempelvis byggnation väger tyngre än bevarandet av strandskyddets värden.

Ställningstagande

Härryda kommun ska ha en restriktiv hållning till ändrad mark- och vattenanvändning inom områden som omfattas av strandskydd. Exploatering bör i största möjligaste mån undvikas inom och i direkt anslutning till områden som omfattas av strandskydd. Eventuella avsteg från denna princip ska motiveras.

I granskningsförslagets mark- och vattenanvändningskarta avgränsas inte kommunens föreslagna utvecklings- och utredningsområden i förhållande till gällande strandskyddsbestämmelser. Prövning av möjligheterna till föreslagen exploatering i områden som omfattas av strandskydd sker i efterföljande prövningsprocesser såsom exempelvis detaljplan, förhandsbesked och bygglov.

12. Oexploaterad mark, växt- och djurliv

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning föreslås ett antal utrednings- och utvecklingsområden inom tidigare helt oexploaterade områden. Flertalet samrådsparter, däribland Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Göteborgsregionen, påtalar i sina samrådsyttranden att översiktsplanens föreslagna utveckling i områden som dessa är risken för konflikt mellan exploatering och arter som omfattas av artskyddsförordningen stor, vilket ställer höga krav på anpassning och hänsyn sett till arter och dess livsmiljöer.

Exploatering riskerar att påverka den sammanhängande gröna infrastrukturen och samband i kommunen och regionen negativt. Inkomna synpunkter lyfter vikten av att kommunen behöver ta hänsyn till livsmiljöer och spridningsmöjligheter för växt-och djurliv och att lämna tillräckliga buffertzoner mot naturreservat samt riksintressen för natur, friluftsliv och Natura 2000

Ställningstagande

Geografisk utbredning av utrednings- samt utvecklingsområden ses över inför granskning bland annat i förhållande till värdefull natur, jordbruksmark, riksintressen för natur, friluftsliv och Natura 2000 samt naturreservat.

Prövning av möjligheterna till föreslagen exploatering i områden som omfattas av oexploaterad mark sker i efterföljande prövningsprocesser såsom exempelvis detaljplan, förhandsbesked och bygglov. Stor vikt ska läggas vid att säkra

livsmiljöer och spridningsmöjligheter för växt-och djurliv samt bevarande av biologisk mångfald.

13. Landvetter Södra

I samrådsförslag till ny översiktsplan redovisas området Landvetter Södra som kommunens största utvecklingsområde. Utvecklingen av området för Landvetter Södra räknas dock inte in i det årliga tillväxtmålet och innebär att invånarantalet kommer öka ytterligare, och att yta för verksamhetsmark kan öka ytterligare. Flertalet samrådsparter, bland de Länsstyrelsen i Västra Götalands län, påtalar i sina yttranden över samrådsförslaget att det är svårt att dra slutsatser om konsekvenser av exploateringen på regional nivå med hänsyn till att kommunen inte inkluderar framtida invånartal och verksamhetsmark i tillväxtmålen i översiktsplanen. Det innebär en otydlig redovisning och osäkerhet om eventuell intressekonflikt.

Ställningstagande

I granskningsförslag till ny översiktsplan inarbetas visionen för Landvetter Södra i kommunens tillväxtmål för bostäder och verksamheter.

14. Vägkopplingar

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning redovisas möjligheten att koppla samman Härryda kommun med väg E6 i söder samt att utveckla befintliga kopplingar mot väg E20 i norr. Kopplingarna redovisas som utredningsområden respektive kommunikationssamband. Trafikverket har i åtgärdsvalsstudie E6 genom centrala Mölndal och Göteborg (Dnr TRV 2020/59107) studerat östliga förbindelser i Göteborgsområdets vägsystem översiktligt. Effekter av östliga vägkopplingar mellan E6 – väg 40 – E20 – E45 på övrigt vägnät med fokus på avlastning av E6 analyseras. Anläggande av nya alternativt förstärkning av befintliga östliga förbindelser ger en relativt liten effekt vad gäller avlastning av E6 genom centrala Mölndal och Göteborg samtidigt som investeringskostnaden bedöms vara mycket hög i relation till den begränsade nyttan i form av avlastning av E6. I åtgärdsvalsstudien dras slutsatsen att målpunkter för den stora majoriteten av resenärerna på E6 i stor utsträckning ligger längs E6-stråket. Trafikverket bedömer inte att utbyggnad ur ett nationellt perspektiv är motiverat i dagsläget.

Mölndals stads gällande översiktsplan (mars 2023) redovisar inte motsvarande vägkopplingar mellan kommunerna. Mölndals stad ser att det kan finnas stora utmaningar med att genomföra den typen av infrastrukturprojekt. Bland annat kan

de komma att påverka större orörda områden med höga naturvärden och värden för friluftslivet.

Ställningstagande

Möjliga vägkopplingar söderut från Härryda kommun, redovisade som Utredningsområden, tas bort ur mark- och vattenanvändningskartan inför granskning av översiktsplanen.

I granskningsförslag till mark- och vattenanvändningskarta redovisas fortsatt Partillevägen som kommunikationssamband och markanvändningen kompletteras med Härskogsvägen.

15. Kombiterminal

I samrådsförslag till ny mark- och vattenanvändning redovisas möjlig lokalisering av en kombiterminal för mindre tung godstrafik utmed kust-till-kustbanan i Härryda tätort. Med hänsyn till Härryda tätorts placering i regionen, närheten till Göteborg-Landvetter flygplats samt det relativt korta avståndet till Göteborgs Hamn bedömdes att en lokalisering av kombiterminal i Härryda kommun var av intresse. Frågan om var och hur godstrafiken på järnväg bör utvecklas i Göteborgsområdet bedömdes dock behöva hanteras i ett regionalt perspektiv.

I ett samverkansnätverk mellan Business Region Göteborg, Business Region Borås, Göteborgs Hamn AB, Swedavia AB, Borås Stad och Härryda kommun har frågan om utveckling av godstrafik på järnväg och lokalisering av kombiterminal ur ett regionalt perspektiv diskuterats. I diskussionerna har det då framkommit att Göteborgs Hamn AB och Borås Stad ingått avtal om placering av kombiterminal i Borås Stad, där ett nu pågående detaljplaneprocess pågår. Mot bakgrund av detta bedöms inte en placering av ytterligare en kombiterminal i regionen vara aktuell i närtid. Samverkansnätverket rekommenderar än dock Härryda kommun att freda området för framtida behov av godshantering i regionen på längre sikt.

Ställningstagande

Redovisningen av kombiterminal ersätts med utredningsområde i mark- och vattenanvändningskartan inför granskning av översiktsplanen.